

De huiszwaluw

De meeste zwaluwsoorten zijn sterk met de mens verbonden. Dat geldt zeker ook voor de huiszwaluw. Helaas gaan de aantallen van deze soort sinds 1970 sterk achteruit. De huiszwaluw staat op de Nederlandse Rode lijst als gevoelige soort. De aantallen worden momenteel geschat op ongeveer 110 á 125.000 paren. In dit infoblad lees je wat je kunt bijdragen aan het behoud van deze vrolijk kwetterende zomergast.

Herkenning

Huiszwaluwen zijn gemakkelijk te herkennen aan hun witte romp en vooral hun opvallende witte stuit (plekje boven de staart). Ze hebben zwarte vleugels en bovenrug. De staart is kort gevorkt en ze heeft niet die spitse uitleidende als bij de boerenzwaluw. Op mooie zomerdagen klinkt hun heldere kwetterende roep 'prrrit – prrrit'. Andere bekende zwaluwsoorten die in of nabij huizen broeden zijn de boerenzwaluw en de gierzwaluw.

Levenswijze

Huiszwaluwen zijn zomergasten die tussen april en augustus in ons land broeden. De winter brengen ze door in tropisch en zuidelijk Afrika. Jaarlijks keren ze in het voorjaar terug naar (de omgeving van) het plekje waar ze geboren werden. Daar maken ze dan hun nest, dat wordt gemaakt van bolletjes klei en zand, en kunstig vermetseld tot een kommetje met een nauwe opening. Oorspronkelijk bouwden ze hun nest tegen rotswanden: kliffen en berghellingen. Maar huizen van baksteen en beton voldoen de huiszwaluw ook prima en in Nederland is dat ook de plek waar we de nesten vinden. Bij voorkeur tegen een witte of crème kleurige overstekende dakrand op het noorden of oosten. Binnen een straal van 100 – 500 meter moet er modder, klei of leem te vinden zijn en ook de aanwezigheid van voldoende insecten in de omgeving is noodzake-

lijk. De vogels broeden vaak in groepjes (kolonie) bij elkaar.

Een huiszwaluwenpaar brengt per jaar 2 à 3 broedsels groot. Per keer worden ca. 3-5 witte eitjes gelegd. Na ongeveer 20 dagen worden de jongen geboren. Die worden gedurende 3 weken op het nest gevoerd. Onder het nest op de grond vinden we dan hun vele uitwerpselen. Voor sommige mensen is deze "overlast" reden om de nesten te verwijderen. Huiszwaluwen zijn insecteneters. Een paartje met jongen verorbert 9.000 insecten per dag, in een seizoen kunnen dat er dus wel 5 miljoen zijn!

Huiszwaluw bij modderplas

Bescherming

Uit de levenswijze van de huiszwaluw valt ook af te leiden wat zij nodig hebben om hun jongen groot te brengen:

- geschikte nestgelegenheid
- rust, geen verstoring
- voldoende voedselaanbod

Nestgelegenheid

- Behoud een witte of crèmekleurige overstek of verf de overstek in die kleur.
- Laat oude nesten zitten! Deze trekken weer andere huiszwaluwen aan.
- Hang kunstnesten aan de oost- of noordoostzijde op om de vogels te lokken; het kan echter enige jaren duren voordat deze worden ontdekt. Let er echter ook op dat de omgeving geschikt is!
- Hang de kunstnesten direct onder de dakgoot of het overstek. Bij gebrek aan geschikte plekken op de aanbevolen windrichtingen, kan ook een andere muur geprobeerd worden. Huiszwaluw-kunstnesten zijn onder andere in de winkel van Vogelbescherming te verkrijgen (en in Vlaanderen bij Natuurpunt). De overstek dient minimaal 15 cm breed te zijn op een hoogte van minimaal 3-4 meter.
- In plaats van kunstnesten kun je ook steunpunten aanbrengen, bijvoorbeeld een fijn latje ongeveer 10 cm onder de overstek; de overstek dient voldoende ruw te zijn om de modder er aan te laten kleven, plastic is daarom ongeschikt, beton of hout werkt meestal goed.

Rust

Als er sprake is van overlast door uitwerpselen, verwijder de nesten dan niet door ze er af te steken of spuiten. Dat is niet alleen volstrekt illegaal, maar ook beslist niet nodig. Beter is het een plankje ongeveer 0,5 meter of meer onder de nesten aan te brengen, zodat uitwerpselen niet op gevel en vensters belanden. Hang het plankje enige cm van de muur af om te beletten dat de zwaluwen eronder een nest gaan bouwen.

Voedselaanbod

Voor de bouw van hun nest in het voorjaar hebben ze modder nodig. Verhard daarom niet de hele tuin of erf en help de vogels door een modderplaats aan te leggen. Hierdoor kunnen ze ook in droge jaren bouw materiaal verzamelen voor hun nesten.

Trek insecten aan door een gevarieerde omgeving te creëren met voldoende bloemen, een niet al te steriel gazon en bijvoorbeeld een poel. Die laatste kan ook voorzien in modder voor de bouw van de nesten. Bomen en struiken kunnen eveneens insecten aantrekken. Maar let op! Huiszwaluwen houden van een vrije aanvliegroute. Bomen te dicht bij het huis belemmeren het nestelen.

Zwaluwentil

Foto's: Brabants Landschap (tenzij anders vermeld)

Tekeningen: Egbert Koopmans, 's-Hertogenbosch

Datum: 1 januari 2016

Colofon

Coördinatiepunt Landschapsbeheer

Postbus 80
5076 ZH Haaren
Coördinatiepunt Landschapsbeheer
T 0411 - 66 40 10
Algemeen
T 0411 - 62 27 75
info@brabantslandschap.nl
www.brabantslandschap.nl

natuur dichtbij huis

Brabants Landschap

Coördinatiepunt Landschapsbeheer